כל שעה פרק שני פסחים כז.

מסורת הש"ס

א) [מקדרין פ. יש"ן], ב) ע"ז מט:, ג) [צ"ל לאמרן], ד) [ע"ז מט. מקדרין פ. חולין נח. תמורה לא.], ה) [מירוין מו: כתובות כח. נח. כ"כ קבד:], ו) [נראה שטות טעות הדפיס], ז) רש"ל מוסק זה, ח) [ע"ב], ט) [ויקרא יג], י) [ועי' תוס' ע"ז מח: ד"ה לרבי שמעון], כ) [וע' תוס' ע"ז מט. ד"ה מתערבת], ל) [וע' תמורה ל: מה שתילו תוס' ד"ה אבל].

מוסף רש"י

ואמר אביי לא שנו. דלמר ר"א אם אחרון חולין שמותר (ע"ז מט עג.), אלא שקדם וסילק את האיסור. קודם נפילתו של זה, שכשנפל זה ליכא למימר היתר מצטרף לאיסור להיות שיעור ליאסר ואע"פ שכבר נתן כח איסור בעיסה ולא היתה מצטלמת על ידי אחר אם לא בשביל דאשון, ואפילו הכי מיון דלא הוה כי מעילם שיעור מיתון ליכא למימר זה חה גורם וטיל שני את הראשון (עם חס:) ולא נשלם השיעור אפילו על ידי לילוף (שם עג:). אבל לא קדם וסילק את האיסור מצטרף אסור. מצטרף היתר לאיסור להשלים את השיעור (שם) שאע"פ שנפל היתר לנסוף אסור זה חה גורם אסור ולרבנן זה חה גורם מותר (שם חס:). משום דאחר אחרון אני בא. דקסבר נמרו באיסור אסור נמרו בהיתר מותר, אבל היכא דנפלי בכת אחת לעולם קאמר לך זה חה גורם מותר ס"ל (שם).

רבינו חננאל

בא, וחכמים אומרים בין שנפל בתחלה בין שנפל בסוף לעולם אין אסור עד שיהא בשאור של תרומה כדי להמץ. ואמר אביי לא שנו שאם יהיה האחרון שאור של חולין שהעיסה מותרת, אלא שקדם וסלק את האיסור קודם שהחמיץ. אבל לא קדם וסלק את האיסור אע"ג שהאחרון חולין אסור, ש"מ לר' אליעזר זה וזה גורם אסור. ודחינן ומאי דכדאביי היא דילמא טעמא דר' אליעזר משום דסבר הכל אחר נמרו, אי נמר באיסור אסור, אי נמר בהיתר מותר, בין שלקו כין לא שלקו לא שנא. לפיכך שנה אחר אחרון אני בא. אבל הכא שנתערבו שבח עצים ושבת תנור בבת אחת הן באין על הפת דברי הכל שרי. אלא הא ר' אליעזר דתנן בע"ז פ"ג. נטל הימנה מן האשרה עצים והסיק בהן התנור כו'. עד ר' אליעזר אומר יוליך הנאה

עד שיהא בו כדי להחמיץ ואמר אביי לא שנו אלא שקדם וסילק את האיסור אבל לא קדם וסילק את האיסור אסור אלמא [6]זה וזה גורם אסור וממאי דטעמא דר' אליעזר כאביי דילמא טעמא דר' אליעזר משום דאחר אחרון אני בא לא שנא קדם וסילק את האיסור לא שנא לא קדם וסילק את האיסור אבל בבת אחת ה"נ דשרי אלא ר' אליעזר דעצי אשירה [7]דתנן נטל הימנה עצים אסורין בהנאה הסיק בהן את התנור חדש יותץ ישן יוצן אפה בו את הפת אסורין בהנאה נתערבה באחרות ואחרות באחרות כולן אסורין בהנאה רבי אליעזר אומר [8]יוליך הנאה לים המלח [9](אמר) לו אין פדיון לע"ז אימור דשמעת ליה לר' אליעזר בע"ז דחמיר איסורה בשאר איסורין שבתורה מי שמעת ליה אלא אם כן אמאן תרמייה ועוד הא תניא בהדיא וכן היה ר' אליעזר אוסר בכל איסורין שבתורה אמר אביי אם תמצא לומר זה וזה גורם אסור רבי היינו ר' אליעזר ואם תמצי לומר זה וזה גורם מותר והכא משום דיש שבח עצים בפת הוא [10]הני קערות וכוסות וצלוחיות אסירי כי פליגי בתנור וקדירה למ"ד זה וזה גורם אסור אסור למאן דאמר [11]זה וזה גורם מותר שרי איכא דאמרי אפי' למ"ד זה וזה גורם מותר [12]קדירה אסורה דהא קבלה בישולא מקמי דניתן עצים דהיתירא א"ר יוסף א"ר יהודה אמר שמואל תנור שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של כלאי הכרם חדש יותץ ישן יוצן אפה בו את הפת רבי אומר הפת מותרת וחכמים אומרים הפת אסורה והתניא איפכא שמואל איפכא תני ואב"א בעלמא קסבר שמואל [13]הלכה כרבי מחבירו ולא מחבירו ובהא אפי' מחבירו וסבר אתנייה איפכא כי היכי דניקום רבנן לאיסורא: בישלה על גבי גחלים דברי הכל הפת מותרת: [14](אמר) רב יהודה אמר שמואל ור' חייא בר אשי א"ר יוחנן חד אמר לא שנו אלא גחלים עוממות אבל גחלים לוחשות אסורין וחד אמר [15]אפילו גחלים לוחשות נמי מותרין בשלמא למ"ד לוחשות אסורין משום דיש שבח עצים בפת אלא למ"ד אפילו לוחשות מותרות פת דאסר דיש שבח עצים בפת לרבי היכי משכחת ליה א"ר פפא כשאבוקה כנגדו מכלל

לא שנו. דלמר אחרון אני בא ואם נפל היתר בסוף מותר אלא שקדם את האיסור וסילקו מכיון שנפל בו היתר מיד דהואיל וסילקו ועדיין לא החמיץ בטל והלך לו ואע"ג דהועיל בה קלת שיכול זה האחרון לגמור חימוץ על ידו אעפ"כ כבר בטל לו ושוב אין מחזר ויעור בו אבל לא קדם וסילק ונגמר על ידי שניהם ואינו יכול ליבטל אסור אלמא זה וזה גורם אסור: **דאחר אחרון אני בא.** לאזל בתר גמר מעשה גמרו בהיתר מותר ואפי' לא קדם וסילק דאיכא זה וזה גורם גמרו באיסור אסור [16](ואפילו קדם וסילק את האיסור): **אבל בבת אחת.** אם נפלו כאחת דליכא גמרו באיסור הכי נמי דשרי דזה וזה גורם מותר: **דימנה.** מן האשירה: **יוליך הנאה לים המלח.** דמי עצים. מכל מקום שמעינן ליה כל כמה דלא ממטי הנאה לים המלח מודה הוא לא"ר בין אחדש יותץ בין לישן יוצן בין באיסור פת אלמא כיון דקתני חדש יותץ אית ליה זה וזה גורם אסור והא דתניא לעיל (סו:) חדש יוצן רבנן היא דפליגי עליה דר' ואמרי הפת מותרת משום דלא משיגא להו הנאת הסק ואפילו בגורם אחד לבדו משום דליתיה לאיסורא בעייה וכל שכן בתנור שאינו נאכל הוא בעצמו ואין הנאתו בגורם אחד לבדו אלא בשני גורמים שלו ושל היתר. ואם תאמר לרבנן יוצן למה לי הא שרו לפת האפויה בהיסק איסור הני מילי דיעבד אבל לכתחלה לא קא שרו לאפות בהיסק איסור ולקמן [17] פריך עליה לאיסור לרבנן היכי משכחת לה לאקמי דלאוריימתא. והוא הדין דמצי לאוקמא להא דחדש יותץ לעיל כתנא קמא דר' אליעזר אלא משום דלא ידעינן מנו וניחא ליה למינקט ר' אליעזר והוא ומחלוקתו קאמר: **פ"כ.** דפרכת דילמא שאני ליה לאמלן תרמייה להא דתניא לעיל גבי ערלה יותץ (סו:) על כרחיך כיון דלא משכחת תנא דאמר זה וזה גורם אסור אלא רבי אליעזר ומחלוקתו במסכת ע"ז (מט:) וחזינא קמאה דתני בשאר איסורי נמי הכי רבי אליעזר קאמר לה ולא שני ליה: **אמר אביי אם תמצי לומר.** בריימתא מפורשת הכי דכי היכי דאסר רבי בפת הכי נמי אסר בתנור ואע"פ שאין עצמו נאכל דאית ליה זה וזה גורם אסור

עד שיהא בו כדי להחמיץ. פי' באיסור דאי יש באיסור וגם בהיתר כדי להחמיץ נגלה לרשב"א דשרי להא בפ' בתרא דמסכת ע"ז (דף סח.) תניא שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לעיסה וזה כדי להחמיץ וזה כדי להחמיץ וחימצו אסור ור' שמעון מתיר והשתא הוי ר' שמעון כרבנן [18]דהכא והא דתנן בסוף פ"ק דתמורה (דף יב.) אין ממחץ אחר ממחץ [אוסר] אלא לפי משבין שבה באם נפל שאור של תרומה בעיסה וחימצה וחזרה ונפלה לעיסה אחרת גדולה מזאת אם יש בשאור כדי להחמיץ השניה אסורה אע"פ שנתחמצה על ידי שאור של איסור ועל ידי עיסה ראשונה שהיה של היתר ומוקמינן לה התם כרבנן דהכא אור"י מלי למימר דהתם מיירי כגון שאין בעיסה כדי להחמיץ ובשאור של תרומה יש כדי להחמיץ: **נתערבו באחרות.** אור"ת אלא גרסי' ואחרות באחרות דבסדר המשנה לא גרס ליה לא במסכת ע"ז ולא בסדר זרעים [19]: **וכן** היה רבי אליעזר אוסר בכל איסורין שבתורה. השתא משמע דבכל מקום אית ליה לרבי אליעזר דזה וזה גורם אסור ותימה לרשב"א דתיקשי מהכא לרב הונא בר מיינא דתניא בתמורה בפרק כל האסורין (דף ל: ושם) כל האסורין לגבי מזבח ולדומיהן מותרין ותניא עלה ר"א אוסר וקאמר רב הונא בר מיינא מחלוקת כשעיבדו ולבסוף נרבעו דרבי אליעזר סבר עובר ירך אמו הוא אבל נרבעו ולבסוף עיבדו ד"ה מותרין אלמא לרבי אליעזר זה וזה גורם מותר [20]: **ובהא אפילו** מחבריו. וטעמא דרבי משום דיש שבח עצים בפת ולא מטעם דזה וזה גורם דשמואל פסיק בהדיא בפרק כל הבלמים (ע"ז מט.) הלכה כר' יוסי דזה וזה גורם מותר: מכלל

עין משפט נר מצוה

נג א מיי' פ"ז מהל' ע"ז הל' יג טוש"ע יו"ד סי' קמב סעיף ד:
נד ב מיי' פט"ז מהל' מאכלות אסורות הל' כג טוש"ע שם סעיף ה:
נה ג ד מיי' שם הלכה כו טוש"ע שם סעיף ו ז:

רבינו חננאל (המשך)

לים המלח כו'. פירוש כשיעור שכר אפיית הפת יפדה הפת ויוליך דמיה לים המלח ושאר דמי הפת מותר בהנאה. מיהא הפת אסורה ש"מ לר' אליעזר זה וזה גורם אסור, ודחינן שאני התם משום חומרא דע"ז. אם כן הערלה וכלאי הכרם לאיזה איסור נדמה אותם, ועוד תניא בהדיא וכן היה ר' אליעזר אוסר בכל איסורין שבתורה. אליבא דמאן דאמר דלרבי זה וזה גורם מותר, והכא בפת אמאי אסר, משום דיש שבח עצים בפת סבירא ליה, ומש"ה קתני הפת אסורה. קערות וכוסות וקיתונות וצלוחיות שנתבשלו בעצים של איסור דברי הכל אסורות, דחד גורם הוא. בתנור וקדירה פליגי, כי התנור אינו אופה אלא (אם) [עם] הדלקת העצים, וכן הקדרה אינה מבשלת אלא בעצים, שנמצאו התנור והקדרה איסור, והעצים שמדליקין בהן כתוך התנור ותחת הקדרה של היתר, והרי שניהם נוגעין לאפיית הפת ולבישול. מאן דאמר זה וזה גורם מותר גם אלו מותרות, ומאן דאמר אסור גם אלו אסורות. איכא דאמרי בקדרה דברי הכל אסור, מאי טעמא דהא קרים ועייל בישולא ומקבל הקדרה מקמי דניתר כח עצים. שמואל הוה מהפיך דברי רבי לרבנן ואומר וחכמים אומרים הפת אסורה, וגם הברייתא דתניא וחכמים אומרים הפת מותרת הוה מהפיך לה ותאני וחכמים אומרים הפת אסורה, כי היכי דתיקום לרבנן לאיסורא וקיימא לן הכי. בישלה על גבי גחלים דברי הכל הפת מותרת. יש מי שאומר לא שנו אלא גחלים עוממות קרובות לכבוי מלשון ארזים לא עממוהו, וכמוהו איכה יועם זהב, דהא קלי ליה איסורא, אבל גחלים לוחשות הפת אסורה. ויש מי שאומר אפילו לוחשות הפת אסורה. ומקשינן אי הכי לרבי דקסבר יש שבח עצים בפת היכי משכחת לה. ושנינן בשאבוקה כנגדה, ומכח האבוקה נאפת.

לוחשות. גחלים בוערות גלאות כמתנענעות ולוחשות זו לזו: **אסורין.** לרבי: **כנגדו.** כנגד הפת מבעיר העצים בפי התנור: עצים

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com